

vilde være i Stand til at kunne optaa at faa, dersom dette Lovforslag blev ført igennem. I de senere Aar have vi haft det saaledes, at Foderstoffer have været meget billige om Sommeren, men ere stegne hen i Efteraaret, og hen ad Vinteren ere de endda gaaede højer op. Havde man da haft en Kapital, saaledes at man kunde købe sine Foderstoffer i rette Tid, kunde det have været meget gavnligt og fordelagtigt for Landbruget. Det har jo været saaledes nu i en Række af Aar, at der har været indført en Del Byg, som til sine Tider af Aaret har kunnet været indkøbt til en billig Penge, naar man havde haft Penge netop i det Øjeblik, hvor Priserne have været nedadgaende og lave. For Øjeblikket staar det lige saadan med Rajs; den er saa langt nede, at naar man stod og havde Kapital at kunne stikke i det, vilde man kunne gøre en god Forretning. Landmanden vilde altsaa kunne være tjent med det, og Købmanden vilde jo ogsaa være tjent med ikke at skulle lade sine Penge staa ude, hvad han jo ikke kan gøre uden Rente, og Købmandsrenten er ikke den laveste. Der vilde altsaa være meget vundet, dersom dette Lovforslag blev ophøjet til Lov, saaledes at Landmanden derved kunde blive i Stand til at rejse en saadan lille Driftskapital, som er nødvendig. Det vil ogsaa mange Gange kunne være heldigt for ham at faa et saadant Laan i det Øjeblik, han staar og skal af med Penge, det være sig til det ene eller til det andet, men Penge, han skal af med. Maaſte kan der være Kreaturer paa Stedet, enten Heste eller Køer, der kunde sælges, men det er netop ikke Tiden at sælge dem paa, fordi der er lave Priser. Kunde man da gaa hen og faa et Laan paa et Par Maanedes, saa kunde man muligvis have stor Fordel deraf. Alt i alt har jeg draget dette frem for at vise, at naar dette Forslag bliver anvendt paa rette Maade, vil det blive til stort Gavn for det danske Landbrug. Og at det vil kunne blive gennemført paa fornuftig Maade, har jo i særdeleshed § 1 taget Sigte paa, idet den indeholder Bestemmelser om, hvorledes disse Foreninger skulle indrettes, hvilke Bedtægter de skulle have, og hvilke Pligter og hvilke Rettigheder de skulle have.

Jeg er ogsaa meget glad over, at det i Slutningen af Paragraffen er bestemt, at man kan lave større og mindre Foreninger, dog ikke større end paa 10,000 Kreaturer og ikke mindre end paa 600. Det er en heldig Bestemmelse, idet man derved faar Lejlighed til at danne disse Foreninger større eller mindre i de forskellige Egne, eftersom Interessen er stor eller lille. Ligeledes kan

jeg slutte mig til, hvad der allerede er udtalt, at det ikke er noget stort Offer, som Statskassen paatager sig, idet det kun er det ringe Bidrag til Administrationen, som den yder. For selve det Laan, Statskassen skal yde, vil der være Sikkerhed nok, idet disse Foreninger, der blive dannede, til enhver Tid vilde vide, ikke at laane større Beløb ud, end de ere sikre paa at faa ind igen i de allerfleste Tilfælde. Og hvis der skulde paa et saadant Beløb tabes inden for Foreningen, saa er Foreningen jo solidarisk, og Statskassen vil i hvert Tilfælde ikke paa nogen Maade lide noget Tab. Med disse faa Bemærkninger vil jeg anbefale Lovforslaget til Fremme her i dette høje Ting.

P. G. C. Jensen: Forbilledet for dette Lovforslag er, saaledes som det er udtalt i Bemærkningerne dertil, og som ogsaa den første ærede Taler her i Tinget bemærkede, de saataldte Raiffeisenſke Laanekasser. Disse Laanekasser ere jo, som alle vide, et filantropisk Foretagende. De udsprang derfra, at en menneskekærlig Mand, der levede blandt en fattig Befolkning og i en pengesfattig Egn, ønskede at bidrage til at staffe Befolkningen Midler til at komme frem og Lejlighed til at erhverve den Driftskapital, der var fornøden for at komme frem. Det var Anledningen til, at disse Kasser bleve dannede for begrænsede Omraader, og efterhaanden blev der dannet mange, ligeledes for begrænsede Omraader. De forskellige Kasser sloge sig derefter sammen, og Udviklingen er efterhaanden bleven stor og har faaet Støtte fra forskellige Sider, ogsaa fra det thſke Rige. Men de første Penge, der vare til Stede for at staffe Folk Udgang til Driftskapital, vare private Penge. Den samme menneskekærlige Mand, der — som allerede nævnt — begyndte paa denne Sag, havde formaaende Venner med Penge, og disse Mænd vare villige til at skyde Penge til til Udlaan blandt denne ubemidlede, men dygtige og flittige Befolkning. Det, som her foreslaas, er ikke, at man ad privat Vej og ikke, at man med rent filantropisk Formaal skal danne Foreninger af en saadan Bestaaffenhed, men det er, at Staten skal optræde som Laangiver til en vis Del af Befolkningen, for at denne saa paa den Maade, som Lovforslaget anviser, skal danne Foreninger og udlaane de fornødne Midler, som Staten stiller til Disposition.

Jeg er ikke overbevist om, at det enten er hensigtsmæssigt eller nødvendigt, eller at det overhovedet har nogen virkelig Betydning. Det forholder sig jo saaledes — det er der jo ingen Mennesker der er i Tvivl